

РЕЦЕНЗИЯ

от Доц. д-р Радост Спиридонова Асенова, дмн
Ръководител катедра “Урология и обща медицина”
Медицински университет Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“
професионално направление 7.1. Медицина
научна специалност „Обща медицина“

Автор: Д-р Стефан Костов Фъртунов

Катедра: „Обща медицина“, Медицински факултет, Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

Тема: „Медико-социални проблеми и нагласи към абортите по желание в България“

Форма на докторантурата: самостоятелна

Научен ръководител: Проф. д-р Валентина Христова Маджова, д.м.

Рецензията е изготвена съгласно Заповед №Р-109-593/31.12.2021 г. на Ректора на МУ- Варна.

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на електронен и хартиен носител е в съответствие с Правилника за академично развитие в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна и включва всички изискуеми документи, свързани с хода на процедурата.

Д-р Стефан Костов Фъртунов е роден в град Варна, където се дипломира като лекар от МУ Варна през 1998 година. Докторантът придобива и втора магистратиура към същия университет - Зравен мениджмънт, от 2009г. Д-р Фъртунов започва своята професионална

кариера в център за спешна медицинска помощ, където работи девет години. Следва период от четири години, в който той натрупва опит и като медицински представител. През 2004г. д-р Фъртунов придобива специалност по акушерство и гинекология. В рамките на една година е консултант по АГ към Транспортна болница. От 2011г. работи като акушер-гинеколог в ДКЦ „Света Марина“ - Варна. Д-р Фъртунов има множество допълнителни професионални квалификации в областта на клиничен и научен интерес: курс по колпоскопия и деструктивно лечение на маточната шийка, ехография на млечната жлеза и др. Научната кариера стартира с назначаването му като асистент в катедра Обща медицина през 2015 година, където и преподава на студенти и специализанти. 2019 година е зачислен в самостоятелна форма на докторантура, като една година по-късно успешно защитава докторантски минимум по специалността. Д-р Фъртунов е член на EURACT - European Academy of Teachers in General Practice and Family Medicine.

Актуалност на тематиката

Във връзка с избора на тема за дисертационен труд и актуалността ѝ, убедително считам, че темата на дисертационния труд е актуална за първичната медицинска практика и засяга важен медико-социален и с практическа насоченост проблем. България е сред страните с неблагоприятна тенденция относно популационното стареене. Известно е, че населението на страната бързо намалява поради ниска раждаемост, висока смъртност и емигриране на млади хора. В тази посока са и данните за висока честота на абортите, в частност тези по желание, сред жените в репродуктивна възраст през последните десетилетия. Причините са разнообразни и ролята на ОПЛ е ключова във формирането на нагласи и ценности у пациентите в посока опазване репродуктивното здраве. Медико-социалното значение на абортите по желание обяснява необходимостта от интердисциплинарен подход в търсенето на решения и интереса на научната медицинска общественост към този проблем. Актуалността на тематиката, в нейните разнообразни измерения – здравни, медико-социални, етични и други, е в основата на разработени множество стратегии и локални инициативи, които са стъпки в посока намаляване на честотата на нежелана бременост и аборти. От друга страна, независимо от постигнатото в тази област, абортите по желание остават висок процент и един от основните начини за прекъсване на бременността в нашата страна. Това дава основание на докторанта да проведе

своето научно търсене в посока извеждане на конкретни мерки за намаляване на нежеланата бременност и редуциране на абортите на ниво обща медицинска практика.

Познаване на проблема

Д-р Стефан Фъртунов демонстрира задълбочено познаване на българския и световен опит в изследваната проблематика. Направена е аналитична оценка на наличната информация по тематиката на дисертационния труд. Допълнителен аргумент в тази посока са и коректно изведените научно-приложни приноси.

Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

В структурно отношение научната разработка отговаря на изискванията за дисертационен труд. Издържана е в научно отношения и стилистика. Написана на 154 страници, добре оформена, онагледена с 38 фигури, 63 таблици и 2 приложения. Библиографският списък е представен от 144 източника, от които 36 са на кирилица и 108 на латиница.

Д-р Фъртунов прави задълбочен анализ на видовете аборти и причината за това. Представени са детайлно усложненията и последствията, които могат да настъпят след аборт. Важен акцент в литературния обзор са и етичните проблеми свързани с абортите, както и демографските тенденции в България и в страните от Европейския съюз. Добро впечатление прави широко-обхатния подход и включване на данни относно значимостта на семейното планиране и приложението на съвременната контрацепция. Значимостта на нормативните документи е безспорна като рамка, която предопределя определено поведение, както от страна на пациента, така и от страна на лекаря. В този смисъл направения критичен анализ на съществуващата уредба и силни и слаби страни на прилаганите в годините стратегии за справяне с този проблем са друго достойнство на дисертационния труд.

Основната цел на дисертацията е да се изследват медико-социалните проблеми и нагласи на жените в репродуктивна възраст към абортите по желание у нас с оглед оптимизиране дейността на ОПЛ и АГ специалистите за промоция на женското здраве и семейното планиране. За постигането ѝ дисертантът е определил пет основни задачи, които

логично произтичат от поставената цел. Същите са ясно формулирани и дават възможност за извеждане на важни за практиката изводи.

Подходящо подбрани и детайлно описани са дизайнът на проучването, използваните социологически методи и приложените анализи за оценка на поставените проблеми.

Получените резултати обхващат всички поставени задачи и са представени текстово в обем от 54 страници. Добро впечатление прави богатото и прецизно онагледяване с таблици и фигури. Използваната статистическа обработка е адекватна.

Обсъждането е задълбочено и добре систематизирано. Описани са намерените взаимовръзки между отделните изследвани параметри.

Авторът е обобщил резултатите в единайсен на брой изводи, които логично следват получените резултати и са добре формулирани, ясни и точни. Прави впечатление, че големият процент жени, извършващи аборт по желание са в детеродна възраст между 18 – 30 г., предимно с българска етническа принадлежност, със висше образование, със среден жизнен стандарт според самооценка и живеещи в големите градове. В допълнение, около 50% от анкетираните жени са правили поне по един аборт по желание до сега, като първият аборт е станал между 18 и 20 годишна възраст. Изведена е необходимостта на ОПЛ и АГ специалисти от програми за достъпно консултиране във връзка с репродуктивното и сексуално здраве, както и обучителни курсове за видовете контрацепция, особено сред подрастващите, за което може да се използва помощта на неправителствени организации в тясна връзка и колаборация с ОПЛ.

Направените конкретни препоръки и предложения определено са с практическа насоченост и от полза за специалистите в областта на репродуктивното здраве.

Приемам изложените научни приноси.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Във връзка с дисертационния труд са представени 2 публикации, реферирани в Scopus, на които д-р Фъртунов е първи автор.

Автореферат

Авторефератът към дисертационния труд е оформен съгласно изискванията и отразява обективно основните резултати от дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни приноси, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ-Варна. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Варна за приложение на ЗРАСРБ. Считам, че е извършено научно проучване върху актуални проблеми в общата медицинска практика с практическа насоченост.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди ОНС „Доктор“ на д-р Стефан Фъртунов по научната специалност „Обща медицина“; професионално направление 7.1. Медицина; област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт.

27.01.2022г.

Гр. Пловдив

Изготвил рецензията:

Доц. д-р Радост Спиридонова Асенова, дмн

Ръководител катедра “Урология и обща медицина”

Медицински университет Пловдив